

KUNTANEUVOTTELUT – SAIRAANHOITOPiIRIN TOIMINNAN JA TALOUDEN SUUNNITTELU VUODELLE 2016

Aika 16.9.2015 klo 9.15 – 11.00

Paikka TYKS, T-sairaala Risto Lahesmaa sali

Läsnä

<p>Turun kaupunki Aleksi Randell Riitta Liuksa Max Lönnqvist Jukka Laiho Turun ympäristökunnat Kaarina Harri Virta Sinikka Sinervo-Koskinen Lieto Juha Aalto Tarja Miikkulainen Kemiönsaari Erika Strandberg Maria Wallin Ilkka Pyrrö Koski TL Jari Kesäniemi Raisio Anna Järvi Juha Sandberg Arto Raassina Rusko Arto Oikarinen Marttila Carita Maisila</p>	<p>Masku Maija Löfstedt Mynämäki Maija Kärkkäinen Seija Österberg Naantali Iiro Pöyhönen Ptky Akseli Timo Tolppanen Parainen Paula Sundqvist Katariina Korhonen Salon alueen kunnat Salo Antti Rantakokko Kai Saarimaa Sara Sarjakoski-Peltola Paimio Jari Jussinmäki Sauvo Seppo Allén Loimaan alueen kunnat Aura Tuija Pihlajamäki Mika Joki Loimaa Jari Rantala Sari Koistinen</p>	<p>Pöytyä Kari Jokela Eeva-Sirkku Pöyhönen Oripää Vakka-Suomen alueen kunnat Laitila Jukka Alkio Sari Laine Marika Polso Uusikaupunki Anne Takala Kustavi Marika Lehtinen Veijo Katara Vehmaa Anna-Liisa Meskus Taivassalo Jussi Mattila Pyhäranta Markku Mäki Turun yliopisto Pentti Huovinen VSSHP Olli-Pekka Lehtonen (puh.joht.) Samuli Saarni Arja Pesonen Päivi Nygren Lauri Tanner Hannele Heine Ritva Kosklin (sihteeri)</p>
---	---	---

1 Tilaisuuden avaus

Sairaanhoidopiirin johtaja Olli-Pekka Lehtonen avasi kuntaneuvottelutilaisuuden klo 9.12.

Puheenvuorossaan sairaanhoidopiirin johtaja kiinnitti huomiota sairaanhoidopiirin taloudelliseen tilanteeseen ja tarkasteli VSSHP:n talouden sopeuttamistoimien nopeuden riittävyyttä, kaikkien sairaanhoidopiirien vuosittaisten toimintakulujen % osuuksien muutoksia ja erilaisia tapoja kuntaneuvottelujen toteuttamiseksi.

Hallituksen 19.5.2015 tekemän päätöksen mukaan jäsenkuntien maksuosuuksien muutos voi olla enintään +2,1% vuoden 2015 talousarviosta ja tilikauden tulos 0,00 euroa. Tämä vaatii vähintään 6,0 miljoonan euron strategian mukaiset tuottavuushankkeet (esitys muistion liitteenä).

2 Sairaanhoidopiirin talouden tila 2015 ja talousraamin 2016 lähtökohta

Talousjohtaja Arja Pesonen tarkasteli VSSHP:n talouden tilaa ja vuoden 2016 talousarvioraamia seuraavasti:

Vuosi 2015

- kasvavan kysynnän vuoksi tuotantosuunnitelman määrät ylittyvät vuodeosastohoidossa, avohoidossa ja leikkaustoiminnassa
- ensihoidon siirtyminen sairaanhoidopiirin vastuulle (kustannusten nousu)
- myynti ulkokuntiin samalla tasolla kuin HUS:ssa
- opetukseen ja tutkimukseen liittyvä valtion rahoituksen leikkauksen vaikutukset VSSHP:ssa
- yliopiston laboratorion fuusion valmistelu VSSHP:n
- lokakuun hallituksen kokoukseen tulossa esitys hintojen alennuksesta
- talousarvion sitovuus on toteutumassa kuntien maksuosuuksilla mitattuna (toteutuma talousarvion mukaan, ei sulje pois kuntakohtaista vaihtelua)
- talousarvion toteutuminen 2015: toimintatuotot ylittyvät, myynti ulkokuntiin ylittyy

Vuosi 2016

- valtion rahoitus laskee 2,8 milj. euroa vuonna 2016
- jäsenkuntien maksuosuuksien muutos 2016 on +2,1%
- tilikauden tulos asetetaan nollatasoon vuonna 2016
- palveluverkoston selkeyttäminen (vaikuttaa teknologiainvestointeihin)
- investoinnit perusparannuskohteisiin (esitys muistion liitteenä)

3 Talousarvioraamin toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet vuodeksi 2016

Johtajaylilääkäri Samuli Saarni kuvasi talousarvioraamin toteuttamiseksi tarvittavia toimenpiteitä vuodelle 2016:

- yksi sairaala – prosessiorganisaatio laajenee maakunnalliseksi
- hoitoketjut yhtenäistyvät ja lyhenevät
- vuodeosastokapasiteetti vähenee Tyks Loimaan ja Vakka-Suomen sairaalassa

(yhteiset vuodeosastot perusterveydenhuollon kanssa)

- päivystysuudistus: maakunnallinen toimija (päivystyksen keveneminen Tyks Loimaan ja Vakka-Suomen sairaalassa)
- yhteensovittaminen Turun kanssa
- sairaalapalvelujen erva-selvitys
- kiinteistösäästöt (esimerkkinä Paimion sairaala)
- koulutuksen valtion tukien väheneminen aiheuttaa ongelmia (koulutus- ja tutkimusrahoituksen väheneminen)
- tietohallinnon hankkeet (esitys muistion liitteenä)

4 Yleiskeskustelu ja kuntien puheenvuorot

Antti Rantakokko, Salo

Talouden liikkumavara on pieni ja hallituksen päätökset vaikuttavat Salon tilanteeseen. Yhteinen suunnittelu ja esimerkiksi sairaalakokonaisuuden katsominen yhdessä VSSHP:n kanssa parantaa Salon tilannetta. Asiat ja toiminnot, joissa ei ole elinvoimaisuutta kannattaa karsia ja pyrkiä panostamaan suurempiin kokonaisuuksiin.

Riitta Liuksa, Turku

Turun osalta suurin ongelma on talousarvion yhteensovittaminen (vuonna 2015 yhteensä 4 milj. euroa). Keskustelua Turussa herättää volyymin ja eurokehityksen välinen epäsuhta sairaanhoitopiirin kustannuksissa. Turun osalta esimerkiksi vuodeosastohoidossa on tapahtunut vähenemistä, mutta kustannukset ovat silti vuodeosastohoidon osalta kasvaneet. Tilastojen mukaan euromääräinen kasvu on 15%. Polikliinisten toimintojen osalta volyyмикasvu 4,6%, mutta kustannusten kasvu on 16%.

Turun kaupungin ja VSSHP:n prosessin etenemisen epäsuhta vaikeuttaa seuraavan vuoden talouden suunnittelua – sairaanhoitopiirin luvut tulevat kunnan näkökulmasta katsottuna liian myöhään. Turun talousarvion raami vuodelle 2016 on 0,4%, joka muuttuu vielä miinusmerkiseksi, säästötavoite on noin 10 milj. euroa. Ongelmaksi nousee se, miten 2,1% sovitetaan tosiasiallisesti käytettävissä olevaan rahamäärään. Kustannusten kasvu ja volyyмикasvu ovat kaupungin näkökulmasta epäsuhdassa. Tähän tulisi pyrkiä hakemaan ratkaisua yhdessä.

Vastauspuheenvuorot, VSSHP

Arja Pesonen

Tuotteistamista tehty VSSHP:ssa pitkää koskien sekä vuodeosastoilla, että poliklinikoilla tapahtuvaa hoitoa (hoitopäivät ja käynnit). Erikseen hinnoiteltavia asioita potilaan hoidossa ovat esimerkiksi laboratorio, kuvantaminen ja implantit. Mikäli raportoidaan vain vuodeosastolla toteutuvien hoitopäivien ja poliklinikkakäyntien määrää kuva vääristyy. Vuodeosastohoitoon ja poliklinikkakäynteihin liittyvät aina esimerkiksi laboratorio- ja kuvantamistutkimukset, joita potilaalle tehdään. Erilaisia käyntityyppejä on tällä hetkellä yhteensä kahdeksan (esimerkiksi päiväsaarialatoiminta synnyttää myös käynnin). Tavoitteena avata jatkossa paremmin sisältöä, mistä kustannukset muodostuvat.

Petri Virolainen

Potilasmäärät ovat kasvaneet sairaanhoitopiirissä jatkuvasti ja toimintaa on tehostettu siten, että esimerkiksi seurantakäyntejä, jotka eivät ole tarpeellisia tai voidaan hoitaa toisella tavalla, on poistettu. Myös vuodeosastohoitoa on vähennetty. Toiminnan tehostamisesta seuraa se, että yhdellä käynnillä tai yhden vuodeosastohoitajakson aikana potilaille tehdään hoidollisia toimenpiteitä aikaisempaa enemmän. Tällöin yhden käynnin/hoitopäivän yksikkökustannus nousee huomattavasti. Potilasmassojen väheneminen leikkaisi kustannusten nousua sairaanhoitopiirissä, mutta ongelmaksi muodostuu tällöin potilaiden siirtyminen muualle erikoissairaanhoidon.

Olli-Pekka Lehtonen

Muuttuneeseen tilanteeseen nähden sairaanhoitopiirissä on liikaa työpanoksia, joiden poistaminen on toteutettava hallitusti yhdessä.

Jari Rantala, Loimaa

Verorahoitus on kunnassa tällä hetkellä miinusmerkkinen. Kuntakentän tilanne ei ole helpottunut edelliseen neuvotteluun verrattuna, joten talousarvion raamin tulisi olla 0% tämän vuoden talousarvioon verrattuna. Loimaalla on budjetoitu 700 000 kustannussäästö vuodelle 2015, jonka tuskin toteutuu. Vuodeosastouudistus on edennyt hyvin, mutta vyörytyserät ja hallinnon kustannukset on huomioitava muutoksia tehtäessä, kaksinkertaisia kuluja ei saa muodostua. Vuodeosastomuutosten lisäksi Loimaalla on menossa myös muita säästötoimenpiteitä.

Juha Sandberg, Raisio

Tasaerälaskutus on Raision näkökulmasta ollut hyvä. Maksuosuuden kasvua tulee pienentää ja se vaatii edelleen toimenpiteitä. Tähän johtajaylilääkärin esittämät toimenpiteet vaikuttavat hyviltä. Tilastojen ja tuotteistusten tarkastelu sairaanhoitopiirin kanssa yhdessä olisi toivottavaa. Lasten sairaanhoidon ja psykiatrian alueen yhteistyö sairaanhoitopiirin kanssa on ollut erittäin myönteistä. Raision sairaalan tilanteesta halutaan jatkaa keskusteluja. Sairanhoitopiirin tavoitteena on päästä eroon Raision sairaalasta, mutta haasteeksi muodostuu laboratorio- ja kuvantamispalvelujen järjestäminen.

Arto Raassina, Raisio

Laboratorio- ja kuvantamispalvelujen käyttö on runsasta, joten näiden toivotaan säilyvän Raisiossa.

Jukka Alkio, Laitila

Sairanhoidon kokonaiskustannukset ovat huomattavan kalliita kansainvälisesti tarkasteltuna (sis. kaikki yhteiskunnalle muodostuvat kustannukset). Mitkä ovat sairaanhoitopiirin mahdollisuudet vaikuttaa potilaan hoitoa edeltävään aikaan sekä hoidon jälkeiseen aikaan.

Vastauspuheenvuorot, VSSHP

Olli-Pekka Lehtonen

Vuonna 2016 on lisäksi tehtävä myös tulevaisuuteen suuntaavaa suunnittelua.

Samuli Saarni

Omaa työtä selkeytetään prosessiorganisaation avulla. Yksisairaala periaatteen mukaan kutakin potilasryhmää varten on määritelty vastuutaho. Vastuutahot ja vastuuhenkilöt tarvitsevat yhteistyökumppanit ja tietoon perustuvan rakenteen.

Jari Jussinmäki, Paimio

Kesäkuussa sairaanhoitopiirin toiminta loppui Paimion sairaalassa, puolet tiloista on vuokrattu (vuokrasopimus kattaa kiinteistön kustannukset).

Sairaanhoitopiirin suunta talouden sopeuttamiseksi on oikea. Sopeuttamisen nopeus ei kuitenkaan ole yksittäisen kunnan näkökulmasta riittävä. Lähivuosina sopeuttamisen Paimion näkökulmasta on 3 milj. euroa. Myös laitoshuollon kanssa tulee tehdä työtä ja tavoitella kustannustehokkuutta.

Iiro Pöyhönen, Naantali

Talousarvio on tehty yläkanttiin – alitus Naantalina osalta on iso. Vakka-Suomen sairaalasta on pyritty kotiuttamaan psykiatrisia potilaita asumispalveluihin (kustannusnousu näkyy kunnan palveluissa). Keskeistä onkin, huomioiko sairaanhoitopiiri talousarvioita suunnitellaan kuntien tekemiä muutoksi palvelurakenteessa. Toivomuksena onkin, että kuntakohtaisia ennakoita laskettaisiin tarkemmin.

Naantalissa oma päivystystoiminta on jatkunut ja tällä on vaikutus liikelaitoksen päivystysten käyttöön. Varaus päivystystoimintaan myös ensi vuodelle on kaupungin budjetissa.

Vastauspuheenvuoro, VSSHP

Arja Pesonen

Laskentatiedot on annettu raamin perusteella ja luvut tuotettu kunnille toukokuussa. Tämä laskenta perustuu pääasiassa edellisen vuoden palvelujen käyttöön (edelliset 24 kk).

Anne Takala, Uusikaupunki

Talusraami on sairaanhoitopiirissä oikeansuuntainen, mutta ei vielä riittävä kunnille. Talous vaatii jatkossa vielä kiristämistä ja tämä tulee tehdä yhteistyössä.

Sairaanhoitopiiriin tulisi pyrkiä eroon tyhjistä toimitiloista. Lähisairaaloiminnasta tulisi pystyä osoittamaan myös kustannushyötyjä. Aikataulu on haasteellinen, mutta vuodeosastojen yhdistäminen ei yksistään riitä, jatkossa tarvitaan vielä tehokkaammin eri toimintojen päällekkäisyyksien purkua. Lähialueet toivovat kevyttä lähipäivystystä omille alueilleen. Kustannusten avaaminen laajasti lisäisi jatkossa luottamusta kuntien ja sairaanhoitopiiriin välillä. Kustannusten muodostumisen parempi ymmärrys antaisi lisäksi eväitä kunnille muuttaa omaa toimintaansa.

Vastauspuheenvuoro, VSSHP

Samuli Saarni

Kuntouttavaa lähisairaalamallia tulee voida laajentaa. Kunnalla on lähisairaalan kuntoutusketjussa suuri rooli, koska kuntoutusvastuu kuuluu kunnille. Kuntaneuvotteluprosessin muutos tukee tavoitteiden toteuttamista. Lisäksi kehittämispalvelut toiminta tulee linkittää toimialueyhteistyöhön.

Pohdittavaksi jää miten lähisairaalapalvelujen kaltaiset muutokset laajenevat kaikkiin kuntiin.

Arto Raasiina, Raisio

Keskustelua ei ole käyty siitä, miten jatkossa kuntouttavien lähisairaaloiden kanssa toimitaan ja ovatko lähisairaalat tarvittaessa kaikkien käytössä. Erikoisalalähtöisyys on hyvä palvelujen strategisessa kehittämisessä. Miten eteneminen eri toimialueiden kanssa tapahtuu, tulee sopia.

Vastauspuheenvuorot, VSSHP

Samuli Saarni

Systemaattinen pitkäjänteinen kehittämien on hyvä, mutta lisäksi tarvitaan myös nopeita toimintoja. Yhteistyötä tulee tiivistää edelleen sairaanhoitopiirin toimialueiden ja kuntien sote organisaatioiden kanssa. Maakunnallinen kehittäminen tapahtuu järjestämisuunnitelman, asiantuntijatyöryhmän ja kuntajohtajafoorumien kautta Strategiatyö käynnistetään vuosille 2017 ja 2018 , joka on yhteinen maakunnallinen asia.

Olli-Pekka Lehtonen

Sopimuksia tarvitaan myös siitä, kuka muutoksia ja uudistuksia tekee ja minkälainen rakenne esim. kuntoutuksen kehittämiseksi tehdään.

Kari Jokela, Pöytyä

Huolena on verotulokehikko, joka on arvioitu Pöytyällä miinusmerkkiseksi vuodelle 2016. Pysyviä säästöjä syntyy vain pitkäjänteisillä rakennemuutoksilla. Pöytyän kasvuennuste sairaanhoitopiirin kustannusten osalta on kustannuksissa on 8,6% . Tämä on huomattava asia kunnan sisällä ja tarvitaan analyysiä, mistä tämä aiheutuu. Hoitoketjujen parempi hallinta otetaan kunnassa tarkasteluun ja toivomuksena on, että se voidaan tehdä yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa.

Vastauspuheenvuoro, VSSHP

Olli-Pekka Lehtonen

Tulle keskustella, voiko kehittämispalvelut auttaa Pöytyää analyysin tekemisessä. Potilaan koko hoitopolkua koskeva tieto tulisi saada yhteen.

Timo Tolppanen, Akseli

Learning café oli oikein hyvä foorumi neuvotteluissa. Yhteistyön kehittämistä toivotaan jatkossa myös Medbitin kanssa. Akselin näkökulmasta sairaanhoitopiirin kustannuksiin liittyy

huomattavia muutoksia. Analyysia kustannusten muutoksista toivotaan erityisesti, mikäli kustannusten nousu on noin 5%.

Vastauspuheenvuoro, VSSHP

Arja Pesonen

Ehdotus poikkeamien analyysistä on erittäin hyvä, jota voidaan kehittää yhdessä.

Anna-Liisa Meskus, Vehmaa

Vehmaan näkökulmasta erikoissairaanhoidon käyttö näyttäytyy suurena. Onko erikoissairaanhoidon käyttöä mahdollista loppuvuodesta, koska lisälasku Vehmaalle on mahdoton. Toivomuksena on, että laskutusta katsotaan yhdessä, mistä on kysymys.

Harri Virta, Kaarina

Sairaanhoidopiirin talouden suunta on hyvä, mutta nopeuden riittävyys askarruttaa.

Aikaisempi keskustelu tila-asioista on tärkeä, koska nämä kysymykset ovat olennaisia sairaanhoidopiirin ja kuntien välisessä yhteistyössä.

Toimenpiteet, joita on suunniteltu tulee toteuttaa ja toiminnan tehostamisesta löytyvä säästö pitää pystyä osoittamaan.

Alexi Randell, Turku

Rakenteelliset muutokset ovat tärkeitä ja olennaisia.

Tehtäessä muutoksia yhteisiin palveluketjuihin, on asetettava euro ja vaikutustavoitteita sekä pystyttävä seuraamaan muutosten toteutumista. Turku ei hyväksy 2,1% kasvua. Tärkeää on tarkastella, voidaanko rakennemuutoksilla saada aikaan kustannusten alenemista.

Päätäjille pitää pystyä osoittamaan konkreettisesti mitä pyrkiminen 2,1% kasvuun tarkoittaa. Operatiivisen johtamisen kautta saatavia muutoksia tulee tarkastella - voiko operatiiviselle toiminnalle asettaa 1% lisätavoitteen. Kaikki isot kaupungit Turku mukaan lukien päättävät talousarviosta jo kesäkuussa, mikä pitäisi huomioida sairaanhoidopiirin taloussuunnittelussa. Investointi- ja rajoituskulut sekä kiinteistöjen käytön miettiminen ovat tärkeitä asioita. Jatkossa tulisi arvioida, voiko tulisiko sairaanhoidopiirin kiinteistöjä yhtiöittää ja saadaanko yhtiöittämisen kautta säästöjä.

Tiedolla johtaminen, vaikuttavuus ja kustannustiedon hyödyntäminen, Medbitin tilanteen arviointi, strateginen IT -suunnittelu ja sen rakenteellinen toteuttaminen tulee selkeyttää. IT hyödyt tulevat vain yhteisen kehittämisen ja laajan yhteistyön kautta.

Vastauspuheenvuoro, VSSHP

Olli-Pekka Lehtonen

Vuoden 2016 talousarviossa pysyminen sisältää jo päätetyt muutokset ja niiden lisäksi se pakottaa päivittäiseen operatiivisen toiminnan kehittämiseen.

5 Tilaisuuden päättäminen

Puheenjohtaja päätti kuntaneuvottelut klo 11.00

Sihteeri

Ritva Kosklin